

Хар қандай қорхона замон шотбоғига мос нафас оламан деса, аввало, уш дариининг се...

Жумладан бозор иқтисодиети ша роитида барча қорхоналар уш ақ...

жойларнинг газета-журналлари ни хотирхам варақлаш имко ни туғи...

Кадр ортида қолаётган ва биз фақат ишини қуратиётган к...

трларни томошабинларга ҳавола этди. Рус адабиети ҳамда уш да...

зултининг унгути. Чунки икки, уч ой давомида олиб борган из...

нат қилади. Ҳозирги кунда теле визион техниканинг ривожла...

ДАВР ТАЛАБИ

Ҳозир қорхонамизда ишлаб турган «Госс-коммунте», «Рон до-сет-170» агрегатлари, «Эг...

даражада автоматлаштирилган ва модернизациялаштирилганки, электрон бошқарув тугмасини...

машиналарни янги қурилмалар билан тазминлаб, мавжуд кучлардан унда унумли фойдалани...

римдек урганиб қолганман. Шу боис улардан бирортаси чиқмай қолса дилим оғрийд...

Матбаачилик фаолиятим даврида собиқ Чехословакия, Венгрия, Австрия, Швеция, Япония, Франция, АКШ, О...

Кургазма кўйлиган газетчиликда ишлаётгандаги техника ҳам энг замонавийдир. Унинг афзалликлари...

Утган йиллар мени қийинчиликлар сабабларини ижодий таҳлил этиб, чуқур муҳожаза асосида м...

Халқимизнинг ҳар бир миллиони уш миллий ҳовлисига, уй-руҳорига ажратиб қўйгани, ана бу е...

Шу уринда 1995 йил майда Германиянинг Дюсселдорф шаҳрида бўлиб ўтган бутун дунё матбаачилик ва қозғ таъри...

Китоб босувчи техникалар ҳам комплекс механизацияланган. Содалорқ қилиб айтганда, 10-15 кунлик софт...

Ҳуллас, кургазма даврида баракали ишлаб, кўпгина тажриба ертирилди. Уларни аста-секин ишлаб чиқариш жара...

Биргина Урол ака Тансиқбоевнинг узбек элида кечирган ҳаёти, жамоатчилик фаолияти, санъатқорона ижодининг уш халқлар до...

Матбаачилик фаолиятим даврида собиқ Чехословакия, Венгрия, Австрия, Швеция, Япония, Франция, АКШ, О...

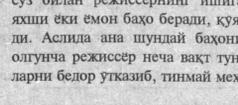
Кургазма кўйлиган газетчиликда ишлаётгандаги техника ҳам энг замонавийдир. Унинг афзалликлари...

Утган йиллар мени қийинчиликлар сабабларини ижодий таҳлил этиб, чуқур муҳожаза асосида м...

Халқимизнинг ҳар бир миллиони уш миллий ҳовлисига, уй-руҳорига ажратиб қўйгани, ана бу е...

Икки оғиз дил сузи

ҲАМОН ИЗЛАНИШДА

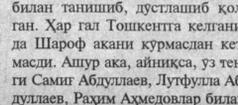

пайдо бўлаётган янги роман еки қисса ҳали чоп этилмаганидан сўзлашадиган бўлсан, уларнинг янги асарларини ку...

шушай винилларга ижриба, актидорроқ асқотди. Томошабин эса суз билан режиссёрнинг ишига...

Бирлашган узар

САНЪАТНИНГ МИЛЛАТИ БЎЛМАЙДИ

Болдиқ чоғларим... Чорсу маҳалласидаги ҳовлимизга келиб турган беш меҳмонларни дарвозада кутиб олиб, отини отхонага боғлаб чи...

риб қолсақ, Тошкентда уқиб кетган ҳамкасбларимиз, албатта, бу маконини, уш уқитан илм даргоҳини, устозларнинг эслаб, салом йуллайдилар. Шу уринда тожик тасвирий санъатининг оқсоқолларидан бири Ашур ака Ҳайдаровнинг эслаш жоиз деб биламан. Бу мусаввир Самарқандда воқия этиб, урушдан илгари рассомликка уқиган, раҳматли Шароф Рашидов билан танишиб, дусллашиб қолган. Ҳар гал Тошкентга келганида Шароф акани қурмасдан кетмасди. Алтур ака, айниқса, уш тенг Самиг Абдуллоев, Луффулла Абдуллоев, Раҳим Аҳмедовлар билан қалнин дуст этиб. Мен бу ақойиб инсон, уруш қатнашчиси, мусаввир билан қирқ йил мобайнида дусллашиб келаман.

Ҳа, Туркистон халқлари азалик дуст, бирларо, оғанини бўлиб қайлаб келишган. Халқларимизнинг илдини бир. Бир лардан сув ичиб, бир йулловда куйи боқиб, бир йулдан юриб, бир пирларга сипни...

30-йилларда Москвада, Бутуниттифок кишлоқ ҳужалик кургазмада республикалар павилонлари курилла бошлади. Шунда туркман ҳукуматининг тақдирини биноан узбек нақшошлари Туркманистон павилонини беазитида фаол қатнашганлар. Кейинчалик ҳам тошкентлик тажиркорлар Туркманистоннинг Хоразмга тушаётган районидаги бир неча биноларга нақшкор безаклар беришган.

Марказий Осиенни 40 йилдан буюн кезаман. 50-йиллардан бошлаб бу жойлардаги рассомларнинг кўпчилигини билсаман. Улар орасида ер биродарларимиз кўп. Қачон бормай улар мени ҳурмат билан дустона кутиб оладилар. Суянти марта бундан 3-4 йил илгари Туркманистонга бориб, Ашпабат, Марв, Тошқоғуз, Тожикистонда Душанбе, Хужанд ва Ура-тепа, Қирғизистонда Бишкек ва Уш, Қозғистонда Алматы ва Чим...

«Шарк» нашрият-матбаа концерни бош директори

ЁДГОРЛИК ОЧИЛДИ

ҲАМОН ИЗЛАНИШДА

ҲАМОН ИЗЛАНИШДА

1995 йил 30 июн, №26 (3313)

... Сирдан қараганда, ҳаммаси рисоладагидек эди: кетма-кет бораётган олти баҳайбат юк машинаси оралик масофани сақлаган ҳолда ола силжирди. Уларга карбон бошидаги давлат белгиси А 49-92 ЖА булган «Жигули»да утирган ДАН ходими — милиция сержанти йул курсати борарди. Шу боис автомобильлар карвони ҳеч қандай ҳалатда шубҳагумон уйғотмастлиги табиий эди. Аммо Фаргона вилояти божхона хизматининг Риштон туманидаги 6-пости ходимлари ҳушёрликни кўздан бой бермадилар. Чегара чизиги аниқлашган дамда машиналарни тўхтатди. Карбон бошқарувчиси — милиция сержанти бундан заррача сароимга тушмади. «Жигули»дан баймайлхотир чиқиб келди, қўлга олинган ҳужжатларни божхона назоратчиларига узатди.

Қоғозларда юк автомобилларига жами 69 миңг 130 килограмм биринчи навти пахта толаси ортилгани ва бу қимматбаҳо хомашелар Уш вилоятининг Боткент туманидаги «Тулқин-2» кичик корхонаси томонидан Бишкекдаги «Ади-лет» ЛТД фирмасига жўнатилгани қайд этилганлиги. Шунга қарамай, божхона ходимлари тартиб-қоида бўйича юкларни қўздан кечириб чиқишга аҳд қилишди. Назорат чоғида пахта товлари қоламасида маҳсулот қайси пахта тозалаш заводига тайланганини курсатувчи тамгалар йўқлиги, негиздир қирқиб олинган уларнинг диққатини тортиди. «Бу товлар уғирлик мол эмасмикин?» деган шубҳа асосида карвон йўлбошчиси боя тақдим этган ҳужжатлар қайтадан текширилди. Шунда уларнинг барчаси қалбаки эканлиги маълум бўлиб қолди. Пиравордида, сержант ростига қўнди. Айтишқича, юк машиналарини кузатиб боришни унга раҳбар — туман ички ишлар бўлимининг ДАН бўлиминиси бошлиғи бурган, ҳатто, бунинг учун ўз шаҳсий машинаси бериб, хизмат ҳақи учун олинган 2 миңг 400 АҚШ долларидан тўлаган экан.

Карбон олиб кетаётган пахта товлари аслида қаердан юкланганини текшириб аниқлаш ишлари жиддий туш олдди. Бунинг кўра «сарбонлар» қилмишларига иқдор бўлиш ўрнига бошқача йул танилашди. Божхона ходимлари, агар улар юкни ими-жимиди тақабил юборсалар, 40 миңг АҚШ доллар ва ўттиз етти миңг АҚШ долларидан тўлаган экан. Шундан сўнг вилоят божхона хизмати раҳбарияти ва вилоят милиция хавфсизлик хизмати ходимлари пора узатишни фойда қўйиб юзатишди. На тижлада Бишкекдаги «Ади-лет» ЛТД фирмаси ходими О.О. ва шу шаҳардаги «Ибрис» ҳиссасдорлик жамияти менежери И. Қ. шу йил 24 май кўни Фаргона вилояти божхона ходимла-

рининг хизмат хонасида 10 миңг 800 АҚШ долларидан ҳамда «ВАЗ — 2109» автомобил-насининг қалиги ва ҳужжатларини бериб, қолган пул ва энгил машиналар пахта толаси чегаралдан утиши биланқо муҳайе этилишини айтиб туришганда ушландилар. Ҳозир суриштирув ишлари олиб борилмади. Маълумки, пахтанинг фақат толасига эмас, чигити ҳам қимматбаҳо хомаше ҳисобланади. Ундан таом тайёрлашда асқотилган ег, маргарин, майонез, шунингдек, совун, ҳамда кунжара, шуга каби чорва озуқалари олинади. Кейинги йиллари пахта товлари қискартирилиб, яшн хосилдорлик биров юклаб олмаган сабабли бу маҳсулотлар ҳам бир оз тақчиллашди. Жумладан, пахта энги асосан ўз жумҳурияимиз эҳтиёжлари учун ишлаб чиқарила бошланди. Афсуски, шундай бир пайтда шаҳсий манфаатини ҳар нарсалдан ус-

часи қорувли Топчубой Барқашев бу олдий ҳақиқатини унутиб қўйди. Бу ҳам етганидай, хизмат бурчига хиёнат қилди. Аниқроғи, ўзи қўриқлаётган шаҳобчадан умарилган 917 литр бензинни 41-870ШТ рақамли «КамАЗ» ҳайдовчиси Руслан Урумбоевга қутарасига сотиб юборди. Агар фарғоналик божхоначилар ушлаб қолганимизда 3 та 200 литрлик темир идишга ва «КамАЗ»нинг қўшимча бақига яширилган бу энгил аллақачон Қизилқия йулларида «қия» бўлиб кетиши турган тап эди. Худди шунингдек, Ушлага 2902-автокорхона ҳайдовчиси Хайрулла Суярқулов ўзи бошқарилган 08-32 ОШЛ белгилли «ЗИЛ-130»га юклаб олмаган муҳайе бақоси 25 миңг 575 сумлик 4 миңг 650 килограмм султирилган газ ҳам қонунга хилоф равишда четга чиқарилиб, хилват гушаларда пуллаб юборилиши эҳтимолидан ҳоли эмасди. Албатта, Топчубой билан

Ичингда гап ётмас экан-да, оғайни...

Ҳаётда қулани оққалар, ҳолатлар қандай бўй беради? Бу савола бир томонлама жавоб қилиб бўлмайди. Масалан, айталик, одамнинг соддалиги қўн қизиб ва қула хангомаларга асос бўлиши мумкин. Соддалиг эса, айниқса, дунёнинг олдий сирларини ҳам англамаган давр — болаликда кўпроқ намоён бўлади. Қўндоғи хангомалар асосан болалик пайтларимизда бўй бергани учун ҳануз хотирадан ўчмайди. Уларнинг айримларини сиз билан бҳам кўргим келди.

манг, билмай гапирворди-да», деб қўйганли. Тақдирни қаранг, ҳозир укам уша раҳматининг қуви, беш фарзанднинг отаси.

ЖИЗЗАХНИНГ ҲИЗМАТИ

Тошкентдан Жиззахга автобусда қайтиётган бўлиш. Автобус пешқоғида «Тошкент — Самарқанд» деб ёзиб қўйилганли. — Демак, — дедим отамга, — аввал Самарқандга борамиз, кейин Жиззахга. — Отам бу гапимга «а» деб қўя қолдилар. Ниҳоят бир жойда автобусдан тушиб қолдик. — Самарқандга келдикми? — сурайман отамдан. — Ҳа, шу ер Самарқанд бўлади, — деб гапни қисқа қилдилар. Бироздан сўнг қўндоғининг бошига калтаган: — Е тавба, Самарқанд худди Жиззахнинг ўзи экан, — деб юборибман.

«АЛЛО»НИНГ ҲИЗМАТИ

Тошкентдан Жиззахга автобусда қайтиётган бўлиш. Автобус пешқоғида «Тошкент — Самарқанд» деб ёзиб қўйилганли. — Демак, — дедим отамга, — аввал Самарқандга борамиз, кейин Жиззахга. — Отам бу гапимга «а» деб қўя қолдилар. Ниҳоят бир жойда автобусдан тушиб қолдик. — Самарқандга келдикми? — сурайман отамдан. — Ҳа, шу ер Самарқанд бўлади, — деб гапни қисқа қилдилар. Бироздан сўнг қўндоғининг бошига калтаган: — Е тавба, Самарқанд худди Жиззахнинг ўзи экан, — деб юборибман.

ҚИҲҒИР ИШНИНГ ҚИҲҒИ...

тун қувчи айрим кишилар эл ризқига қўз олайтирмоқдалар. Пахта ёғини четга чиқариб сотиб, мумай даромад орттириш пайнда бўлмоқдалар. Езёвон тумани «Савдоҳарид» уюшмаси ишчиси, энгилгина 27 ёшли қоралаган Муродил исмли йигит ҳам ана шундай нафси қахалат отанлар жумласидандир. У тендоши — «Шерхон» фирмасига тегишли «ГА3—5201» русумли, давлат рақами 23-98 ФЕМ булган автоцистерна ҳайдовчиси Орибой билан бирга еффурушлик қилмоқчи бўлади. 21 май кўни шу мақсадда 935 килограмм ёғни Қирғизистоннинг Қизилқия шаҳрига олиб бориб, ҳуфёна пулдан реж.сони тузади. Божхона назоратчиларини жалғитиш ниятида Қувасой шаҳри ен атерифидан айланма дала-суқмоқдан бўйлаб йўлга тушади. Аммо мўлдаошига эришолмайди. Чек қилшоғига етганда божхоначилар унинг «тижорат сафарига» чек қўйишлар. Маълум бўлишича, машинадаги маҳсулот «Чул-савдо» корхонасининг Езёвон туманидаги дуконига урнатилган мой сақлаш цистернасида қўйиб олинган экан. Шунга қура, «дукон муҳрали», миллий хавфсизлик хизмати ходимлари ва божхона вакиллари узаро ҳамкорликда дастлабки суриштирув ишларига киришилди.

Ҳақимизда ақойиб бир нақл бор: «Бир қўн туз ичган қўннингга қирқ кўн салом бер!» Бу демак, бирор ташкилот-идорлада меҳнат қилиш, шу тариқа бола-чақа боқатган, оила тебратаятган одам ўз ишонаси оёру-этиборини, шаҳини қўтаришга интилади, асло кўн бўламайди. Ақс ҳолда, у тузлитига тулурган, қўн намаклик қилган бўлади. Таажубки, «Узбекистоннефтьгазурилик» ташкилотига қарашли 6-қўриқли божкармасининг ёғини қўйиш шаҳоб-

Машиналар жумҳурияимиз ҳудудидан чиқишга улгурмасданқо тўхтатилиб, текширувдан ўтказилиди. Аниқлаштиришга, уларга умумий қиймати 62 миңг 541 сумлик 1130 дона қоромол териси ҳафсалала билан тақланган экан. Бу ишга бирор-бир жойда ишламайдиган нукуслиқ Тўхтар Болганиёзов бош қўн булган экан. Терилар мўдасора қилиниб, сақлаш учун тегишли оморга топширилди.

Рустамбойнинг бу тарздаги «дўстона» муносабатларини, Хайруллонинг «ҳожатбардор»лигини ҳеч нарса билан оқлаб бўлмайди. Лекин уларнинг қилмишлари Зарафшондаги «Дону» кичик корхонаси билан Шимкент вилояти-

Машиналар жумҳурияимиз ҳудудидан чиқишга улгурмасданқо тўхтатилиб, текширувдан ўтказилиди. Аниқлаштиришга, уларга умумий қиймати 62 миңг 541 сумлик 1130 дона қоромол териси ҳафсалала билан тақланган экан. Бу ишга бирор-бир жойда ишламайдиган нукуслиқ Тўхтар Болганиёзов бош қўн булган экан. Терилар мўдасора қилиниб, сақлаш учун тегишли оморга топширилди.

Шунга ушшар воқеа 15 май кўни Самарқанд-Тошкент йўлида ҳам содир бўлди. Дилшо Аимов бошқарувдаги «КамАЗ-5320» русумли Ж 25-86 БХ автоуловви божхона қурибдиган ўтказилганда, унда 396 дона қўн қоромол териси борлиги аниқланди. Гўжлу-воилади «Азизбобо» фирмаси тайёрловчиси Қомил Мухамедов курсатган ҳужжатлар эса сохта бўлиб чиқди. Орадан икки кўн ўтқач, терилар 78 миңг 634 сумга нархланиб, Самарқанд шаҳар — тери хомашесини қабул қилиш заводига топширилди. «Азизбобо» фирмаси директори К. Узоқов ва тайёрловчиси К. Мухамедов ҳаракатларида УэР ЖҚнинг 228-моддасида курсатилган жиноят аломатлари мавжудлиги сабабли тушланган ҳужжатлар Самарқанд вилоят прокуратурасига жўнатилади.

Божхона хизмати ходимлари сунги пайтларда жумҳурияимиз миқёсида ўтказилаётган «Қора дори» тезкор тадбирида ҳам фаол қатнашмоқдалар. Қўлга тушаётган кишилардан одамзотга аввал қайф бериб, кейин турли бало-қазоларга грифтор қўлувчи қўллаб миқдордаги тижкуз олиб қўйилмоқда, айборлар қонуний жавобгарликка тортилмоқдалар. Масалан, самарқандлик Жамшид исмли йигит 22, ешга қалам қўйган бўлиб-да, қайи бирон-бир ишнинг этагини тутмаган. У 26

Олмани қўп истеймоқ қилиш мумкинлиги, деган савол тузглиги табиий. Йўқ, чунки бу мевани, айниқса, эртагинини қўп ейиш асаб системасида оғриқлар тулдирлар. Маҳмуд Ҳасанов таржамасидан «Ҳақимлар хиқоят» хитобига шўналай дейилади,
Аччиқ олмададир ҳўл-совуқ мижоз,
Сафроли қуққиға у яҳши иложи.
Ширин олмалардан ейилгани дам
Меъдого, таркаш қуч берар ҳар дам,
Аччиқ олмалардан ким еса тақдор,
Истима тортоққо бўласан тез тайёр.
 Демак, олмани ҳам меъйерида истеймоқ қилиш керак. Уни мунтазам равишда оз-оздан ейиш, бардош-бақувватлик бағишлайди.

Бу нима экан деб ўйларсиз, азиз муштарий. Бу — дастурхоннинг эйнайти, қишга лаззат ингом этувчи неъмат — олма. Маълумки, олманинг ер юзидан 50 дан ортиқ навр бор. Олма турларининг қуллиғи жиҳатдан МДХ биринчи уринда, Хитой иккинчи, АҚШ учинчи уринда турлади. Олма даракти 200 — 250 йилгача усуб турлади. Айни ҳосил бериш етишида 250 — 500 килограммгача мева беради. Олма ширинлиги, ҳушбуғи хили, узига хос наз ва нафис ранги билан чаманга чирой бағишлайди. Тулғари юзиди ой ақс элади. Олмада марвариллиги, саркиллиги, олтиннинг қизиллиги, қумулнинг оқлиги, ойнинг нурунийлиги бор. Ундан уч сезги лаззат олади: қўз рангидан, бурун ҳидидан, отиз таъминдан. Олма азалдан турли касалликларга лава сифатлида ишлатиб келинган. Шарқ табиобати нинг бўлқ алоқмаси Абу Али ибн Синонинг олма борасидиға таърифи фикримизнинг ер-

Муассислар: ҲАМДАНИНГ РЕСПУБЛИКАСИ МАДАНИЯТ ИШЛАРИ ВАЗИРЛИГИ, ҲАМДАНИНГ РЕСПУБЛИКАСИ ЭЗУВЧИЛАР УЮШМАСИ

НОШИР: ҲАМДАНИНГ РЕСПУБЛИКАСИ «ШАРҚ» НАШРИЁТ-МАТБАА КОНЦЕРНИ

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САҲЪАТИ

Манизлими: Тошкент — 700083, Матбуотчилар кўчаси, 32. Қабулхона телефони — 33-52-91.

«Шарқ» наشريёт-матбаа концерни босмахоноса. Манизли: Тошкент шаҳри, «Буёқ Турон» кўчаси, 41-й

Бош муҳаррир: Аҳмадхон МЕЛИБОВ

Тахрир Ҳайати: Мурод АБДУЛЛАЕВ (назм ва наср бўлими мудир), Дадахон ЕҚУБОВ, Одил ЕҚУБОВ, Анвар ЖАББОРОВ, Баходир ЖАЛОЛОВ, Ашурали ЖУРАЕВ (санъат бўлими мудир), Маҳмуд САЪДИЙ (танқид ва адабиётшунослик бўлими мудир), Озод ШАРАФИДДИНОВ, Иброҳим ҒАФУРОВ, Бекқул ЭҒАМҚУЛОВ (масъул қотиб)

Навбатчи муҳаррир — Мурод АБДУЛЛАЕВ

Редакцияга келган қўлезмалар таҳлил этилмайдиган ва муаллифларга қайтарилмайди. Муаллифлар фикри тахрират нукта назаридан фарқланиши мумкин.